T084 TKL 2 (08) 1509 Luận Đại Trí Độ 47.Giải Thích Chư Phật Xưng Tán Tên Bồ Tát

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

47-GIAÛI THÍCH CHÖ PHAÄT XÖNG TAÙN TEÂN BOÀ TAÙT

KINH: Laïi nöõa, naøy Xaù-lôïi-phaát! Boà-taùt ma-ha-taùt muoán ñöôïc möôøi phöông chö Phaät xöng taùn teân mình, neân hoïc Baùt-nhaõ Ba-la-maät. LUAÄN. Hoûi: Boà-taùt neáu quaùn caùc phaùp roát raùo khoâng, beân trong khoâng coù ta, toâi, ñaõ phaù kieâu maïn, côù sao coøn muoán ñöôïc chö Phaät xöng taùn teân mình? Laïi, Boà-taùt theo phaùp phaûi cuùng döôøng chö Phaät, côù sao ngöôïc laïi caàu chö Phaät cuùng döôøng mình? Ñaùp: Phaät phaùp coù hai moân: 1. Moân ñeä nhaát nghóa. 2. Moân theá tuïc phaùp. Theo moân theá tuïc neân muoán ñöôïc chö Phaät taùn thaùn. Tuy ñöôïc chö Phaät taùn thaùn maø khoâng thaáy ta, toâi, khoâng chaáp thuû töôùng chuùng sanh, vì theo giaû danh cuûa theá gian neân noùi. OÂng hoûi: "Côù sao ngöôïcû laïi caàu Phaät cuùng döôøng mình", nhö phaåm sau noùi Phaät taùn thaùn: Boà-taùt ñöôïc baát thoái chuyeån ñoái vôùi Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Nay Boà-taùt aáy muoán ñöôïc bieát chaéc chaén mình ñaõ ñöôïc baát thoái chuyeån chaêng, vì vaäy caàu Phaät taùn thaùn, chöù chaúng phaûi caàu cuùng döôøng. Laïi nöõa, caùc ngöôøi, caùc chuùng sanh khaùc bò tham duïc, saân nhueá, ngu si che taâm, neân khoâng theå nhö thaät taùn thaùn. Vì sao? Vì neáu coù thieân veà aùi thì khoâng thaáy thaät loãi, chæ thaáy coâng ñöùc; neáu coù thieân veà giaän thì chæ thaáy loãi khoâng thaáy coâng ñöùc; neáu ngu si nhieàu thì khoâng theå nhö thaät thaáy toát xaáu. Chö Thieân vaø ngöôøi ñôøi tuy coù trí tueä, ba ñoäc coù moûng, cuõng khoâng theå nhö thaät taùn thaùn vì coøn sai laàm, vì khoâng coù nhaát theá trí, vaø kieát söû chöa heát. Thanh vaên, Bích-chi Phaät, ba ñoäc tuy heát, cuõng khoâng theå nhö thaät taùn thaùn, vì coøn taäp khí soùt laïi chöa heát, vaû laïi vì trí tueä khoâng ñaày ñuû. Chæ moät mình Phaät caû ba ñoäc vaø taäp khí heát vónh vieãn, thaønh töïu nhaát theá trí, neân coù theå nhö thaät taùn thaùn khoâng theâm khoâng bôùt. Vì vaäy, haønh giaû muoán ñöôïc chö Phaät taùn thaùn, ñeå bieát thöïc ñöùc cuûa mình, neân khoâng caàu ngöôøi khaùc taùn thaùn. Hoûi: Chö Phaät ra khoûi ba coõi, khoâng nhieãm tröôùc theá gian, khoâng coù ngaõ vaø ngaõ sôû, xem ngoaïi ñaïo, aùc nhaân, ñaïi Boà-taùt, A-la-haùn, bình ñaúng khoâng sai khaùc, côù sao chæ taùn thaùn Boà-taùt? Ñaùp: Phaät tuy khoâng coù ta, toâi, khoâng coù gheùt thöông, ñoái heát thaûy phaùp taâm khoâng nhieãm tröôùc, thöông xoùt chuùng sanh, vì laáy taâm Ñaïi töø bi daãn daét heát thaûy, neân phaân bieät ngöôøi laønh maø coù söï taùn thaùn. Vaø cuõng muoán phaù hoaïi sôû nguyeän cuûa aùc ma, vì Phaät taùn thaùn neân voâ löôïng chuùng sanh öa thích Boà-taùt, maø cung kính cuùng döôøng, sau ñeàu ñöôïc thaønh töïu Phaät ñaïo; vì vaäy neân chö Phaät taùn thaùn Boà-taùt. Hoûi: Taùn thaùn nhö theá naøo? Ñaùp: Nhö Phaät thuyeát phaùp ôû giöõa ñaïi chuùng, Ngaøi muoán khieán chuùng sanh vaøo phaùp thaäm thaâm, neân taùn thaùn Boà-taùt, nhö taùn thaùn Boà- taùt Taùt-ñaø-ba-luaân (Sadaøpralaøpa - Boà-taùt Thöôøng-ñeà).

Laïi nöõa, Phaät taùn thaùn Boà-taùt raèng: “Boà-taùt aáy hay quaùn caùc phaùp roát raùo khoâng, cuõng coù taâm Ñaïi töø bi ñoái vôùi chuùng sanh, hay thöïc haønh sanh nhaãn, cuõng khoâng thaáy töôùng chuùng sanh; tuy thöïc haønh phaùp nhaãn, maø khoâng sanh chaáp tröôùc ñoái heát thaûy phaùp, tuy xeùt vieäc kieáp tröôùc maø khoâng rôi vaøo taø kieán, tuy xem thaáy chuùng sanh vaøo Voâ dö Nieát-baøn maø khoâng rôi vaøo bieân kieán; tuy bieát Nieát-baøn laø Voâ thöôïng thaät phaùp, cuõng khoâng khôûi thieän nghieäp veà thaân, khaåu, yù; tuy ñi trong sanh töû maø taâm vui Nieát-baøn; tuy truï ba cöûa giaûi thoaùt, höôùng nhìn Nieát-baøn cuõng khoâng döùt baûn nguyeän vaø thieän haønh. Caùc coâng ñöùc kyø ñaëc nhö vaäy raát laø khoù coù”. Laïi nöõa, neáu Boà-taùt chöa ñöôïc Voâ sanh nhaãn, chöa ñöôïc Naêm thaàn thoâng, ngay nôi nhuïc thaân sanh töû, coù taâm Ñaïi töø bi, hay vì chuùng sanh, neân coù theå thí cho taát caû nhöõng gì trong ngoaøi ñaùng quyù ñaùng tieác. Ngoaøi laø vôï con yeâu quyù, naêm duïc thöôïng dieäu, ngoïc Nhö yù, dieäu baûo toái thöôïng, quoác ñoä an oån... ; trong laø thaân theå, da thòt, xöông maùu, ñaàu, maét, tuûy naõo, tai, muõi, chaân, tay... Boá thí nhö vaäy raát laø khoù coù, cho neân chö Phaät taùn thaùn ñöùc aáy. Neáu Boà-taùt ñaõ vaøo phaùp vò, ñöôïc thaàn thoâng, maø thöïc haønh khoå haïnh thì khoâng laø khoù. Nhöng vì Boà-taùt aáy coøn sanh thaân, maét thòt, maø chí nguyeän roäng lôùn, coù taâm ñaïi bi, öa vui Phaät ñaïo, laøm vieäc nhö vaäy, raát laø hy höõu. Laïi nöõa, neáu Boà-taùt trì giôùi thanh tònh ñaày ñuû, khoâng phaân bieät trì giôùi, phaù giôùi; ñoái heát thaûy phaùp roát raùo baát sanh, thöôøng nhaãn “khoâng phaùp”; tinh taán khoâng thoái khoâng nghæ, khoâng ñaém khoâng chaùn, tinh taán vaø giaûi ñaõi moät töôùng khoâng khaùc, voâ löôïng voâ bieân voâ soá kieáp, sieâng tu tinh taán; ñeàu muoán laõnh thoï thöïc haønh thieàn ñònh thaäm thaâm, khoâng nöông döïa, ñònh vaø loaïn khoâng khaùc, khoâng rôøi khoûi ñònh maø coù theå bieán hoùa thaân voâ löôïng, cuøng khaép möôøi phöông, thuyeát phaùp ñoä ngöôøi; thöïc haønh trí tueä saâu xa, quaùn heát thaûy khoâng sanh khoâng dieät, chaúng phaûi khoâng sanh chaúng phaûi khoâng dieät, cuõng chaúng phaûi khoâng sanh cuõng chaúng phaûi khoâng dieät, chaúng chaúng phaûi khoâng sanh chaúng chaúng phaûi khoâng dieät; vöôït qua caùc ngoân ngöõ, choã taâm ñi döùt baët, khoâng theå hoaïi khoâng theå phaù, khoâng theå thoï nhaän, khoâng theå chaáp tröôùc, choã chö thaùnh ñi saïch nhö Nieát-baøn, cuõng khoâng chaáp tröôùc söï quaùn saùt aáy; yù cuõng khoâng maát, hay laáy trí tueä töï laøm lôïi ích. Caùc Boà-taùt nhö vaäy ñöôïc chö Phaät taùn thaùn. Laïi nöõa, Boà-taùt chöa ñöôïc thoï kyù, chöa ñöôïc voâ sanh phaùp nhaãn, sanh ra khoâng gaëp Phaät, khoâng ñöôïc thaáy hieàn thaùnh, do chaùnh tö duy neân hay quaùn thaät töôùng caùc phaùp. Tuy quaùn thaät töôùng, taâm cuõng khoâng dính maéc. Boà-taùt nhö vaäy, ñöôïc möôøi phöông chö Phaät ñeàu taùn thaùn. Laïi nöõa, Boà-taùt nghe Phaät phaùp thaäm thaâm voâ löôïng voâ bieân khoâng theå nghó baøn, tuy töï chöa chöùng ñöôïc, trí tueä chöa kòp, maø coù theå ñònh taâm tin vui, khoâng sanh nghi ngôø hoái haän, neáu ma giaû laøm Phaät ñi ñeán

nguïy noùi yù noù, taâm cuõng khoâng theâm bôùt, Boà-taùt nhö vaäy, ñöôïc chö Phaät taùn thaùn. Laïi nöõa, coù caùc Boà-taùt phaùt taâm cuøng trong moät luùc,

trong ñoù coù vò mau thaønh Phaät, thì Phaät taùn thaùn, vì coù söùc tinh taán lôùn. Nhö ñöùc Phaät Thích-ca Maâu-ni, cuøng caùc Boà-taùt Di-laëc... ñoàng thôøi phaùt taâm, maø ñöùc Phaät Thích-ca Maâu-ni do söùc tinh taán neân vöôït qua chín kieáp. Laïi nöõa, hoaëc coù Boà-taùt ñaày ñuû Boà-taùt söï, laø Möôøi ñòa, Saùu Ba-la- maät, Möôøi löïc, Boán voâ sôû uùy, Boán voâ ngaïi trí, Möôøi taùm phaùp khoâng chung, vaø voâ löôïng Phaät phaùp thanh tònh, nhöng vì roäng ñoä chuùng sanh neân ôû laâu trong sanh töû, khoâng thuû chöùng Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, Boà-taùt nhö vaäy, chö Phaät taùn thaùn, ñoù laø ai? Laø nhö Vaên-thuø-sö-lôïi, Tyø-ma-la-caät (Duy-ma-caät), Quaùn Theá AÂm, Ñaïi Theá Chí, Bieán Caùt Boà- taùt... laø thöôïng thuû cuûa caùc Boà-taùt, ñaõ ra khoûi ba coõi, bieán hoùa voâ soá thaân, vaøo trong sanh töû, giaùo hoùa chuùng sanh. Caùc vieäc hy höõu nhö vaäy, ñeàu töø Baùt-nhaõ Ba-la-maät thaäm thaâm sanh ra. Vì vaäy neân noùi: muoán ñöôïc chö Phaät taùn thaùn teân mình, neân hoïc Baùt-nhaõ Ba-la-maät. KINH: Laïi nöõa, naøy Xaù-lôïi-phaát! Boà-taùt ma-ha-taùt muoán moät laàn khôûi yù laø ñeán ñöôïc möôøi phöông theá giôùi soá nhö haèng haø sa, neân hoïc Baùt-nhaõ Ba-la-maät. LUAÄN: Boà-taùt ñöôïc naêng löïc thaàn thoâng bieán hoùa laøm möôøi phöông haèng haø sa thaân moät luùc ñi ñeán möôøi phöông haèng haø sa theá giôùi. Hoûi: Nhö Kinh noùi: “Trong khoaûng buùng ngoùn tay coù saùu möôi nieäm”. Neáu trong moät nieäm ñi ñeán haèng haø sa theá giôùi ôû moät phöông, coøn khoâng theå tin ñöôïc, huoáng gì ñi ñeán haèng haø sa theá giôùi ôû möôøi phöông, thôøi gian ít maø choã ñi ñeán nhieàu? Ñaùp: Kinh noùi: “Naêm vieäc khoâng theå nghó baøn, ñoù laø chuùng sanh nhieàu ít, nghieäp quaû baùo, naêng löïc ngöôøi toïa thieàn, naêng löïc caùc roàng, naêng löïc chö Phaät”. Trong naêm vieäc khoâng theå nghó baøn aáy, naêng löïc Phaät laø khoâng theå nghó baøn nhaát. Boà-taùt vaøo thieàn ñònh phaùt sanh thaàn thoâng khoâng theå nghó baøn, neân trong moät nieäm ñeán ñöôïc theá giôùi chö Phaät trong möôøi phöông. Nhö noùi trong boán loaïi thaàn thoâng, chæ Phaät vaø Boà-taùt coù thaàn thoâng nhanh choùng ñi khaép nhö yù muoán, nhö con cuûa chim Kim si, môùi töø voû tröùng ra, maø ñi töø moät nuùi Tu-di ñeán moät nuùi Tu-di; caùc Boà-taùt cuõng nhö vaäy, nhôø löïc voâ sanh nhaãn, phaù voû tröùng voâ minh phieàn naõo, töùc thì trong moät nieäm hoùa ra voâ löôïng thaân, khaép ñeán möôøi phöông. Laïi nöõa, Boà-taùt ñaõ tieâu dieät heát toäi chöôùng trong voâ löôïng ñôøi, nhôø löïc trí tueä neân chuyeån ñöôïc heát thaûy phaùp; nhoû chuyeån laøm lôùn, lôùn chuyeån laøm nhoû; laáy ngaøn vaïn voâ löôïng kieáp laøm moät ngaøy, laïi laáy moät ngaøy laøm ngaøn vaïn kieáp. Boà-taùt aáy, laø chuû theá gian, öa muoán töï taïi, thì coù nguyeän gì maø khoâng thaønh ñöôïc. Nhö kinh Tyø-ma-la-caät noùi: Laáy baûy

ñeâm laøm moät kieáp soáng. Do nhaân duyeân aáy Boà-taùt nöông löïc thaàn thoâng, coù theå nhanh choùng vöôït qua möôøi phöông theá giôùi. Hoûi: Trong naêm vieäc khoâng theå nghó baøn noùi tröôùc ñoù khoâng coù Boà- taùt, sao nay noùi Boà-taùt khoâng theå nghó baøn? Ñaùp: Hoaëc coù khi trong nhaân noùi quaû, nhö noùi ngaøy aên traêm löôïng vaøng. Vaøng khoâng theå aên, nhaân vaøng maø ñöôïc aên, neân noùi aên vaøng, aáy laø trong nhaân noùi quaû. Hoaëc coù khi trong quaû noùi nhaân, nhö thaáy böùc veõ ñeïp noùi laø kheùo tay, aáy laø thaáy trong quaû noùi nhaân.

Caùc Boà-taùt cuõng nhö vaäy, Boà-taùt laø nhaân, Phaät laø quaû; neáu noùi Phaät löïc khoâng theå nghó baøn neân bieát laø ñaõ noùi Boà-taùt. Vì vaäy neân noùi: Muoán moät laàn khôûi yù, ñaõ ñeán ñöôïc möôøi phöông haèng haø sa theá giôùi, neân hoïc Baùt-nhaõ Ba-la-maät. KINH: Laïi nöõa, naøy Xaù-lôïi-phaát! Boà-taùt ma-ha-taùt muoán phaùt ra moät aâm khieán cho möôøi phöông haèng haø sa theá giôùi ñeàu nghe tieáng, neân hoïc Baùt-nhaõ Ba-la-maät. LUAÄN: Boà-taùt ñöôïc saùu thaàn thoâng, taêng tröôûng töôùng phaïm aâm, vöôït qua ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi, ñeán möôøi phöông haèng haø sa theá giôùi. Hoûi: Neáu nhö vaäy, thì coù khaùc gì vôùi aâm thanh cuûa Phaät? Ñaùp: AÂm thanh cuûa Boà-taùt coù soá haïn trong haèng haø sa theá giôùi, coøn aâm thanh Phaät ñi xa khoâng coù haïn soá. Nhö trong kinh Maät Tích noùi: Muïc-lieân muoán thöû aâm thanh cuûa Phaät, ñi ñeán taän phöông Taây, vaãn nghe aâm thanh Phaät, nhö ñoái tröôùc maët. Hoûi: Neáu nhö vaäy, thì Phaät thöôøng ôû taïi quoác ñoä, xoùm laøng, thuyeát phaùp giaùo hoùa, nhöng sao ngöôøi ôû trong coõi Dieâm-phuø-ñeà, khoâng ñeán beân Phaät thì khoâng nghe ñöôïc. Sao bieát theá? Vì coù nhieàu ngöôøi töø phöông xa ñi ñeán muoán nghe Phaät thuyeát phaùp. Ñaùp: AÂm thanh Phaät coù hai thöù: 1. AÂm thanh maät. 2. AÂm thanh khoâng maät. AÂm thanh maät tröôùc ñaõ noùi, aâm thanh khoâng maät, thì ñeán beân Phaät môùi nghe. Cuõng coù hai haïng ñeä töû: 1. Xuaát theá Thaùnh nhaân. 2. Theá gian phaøm phu. Xuaát theá Thaùnh nhaân nhö Muïc-kieàn-lieân... nghe ñöôïc aâm thanh vi maät; coøn ngöôøi phaøm phu thì theo ñeán choã gaàn môùi nghe. Laïi nöõa, chö Boà-taùt ñöôïc vaøo chaùnh vò, lìa thaân sanh töû, ñöôïc chaân thaân phaùp taùnh, thaáy ñöôïc voâ löôïng thaân Phaät möôøi phöông vaø aùnh saùng chieáu khaép, cuõng nghe ñöôïc saùu möôi thöù aâm thanh cöïc xa voâ löôïng cuûa chö Phaät. Caùc ñaïi Boà-taùt tuy chöa ñaày ñuû aâm thanh nhö vaäy, nhöng ñoái aâm thanh cuûa Phaät cuõng ñöôïc moät phaàn. AÂm thanh cuûa Phaät Boà-taùt coù ba thöù:

1. Do ñôøi tröôùc gieo aâm thanh laønh neân trong coå hoïng coù ñöôïc töù ñaïi vi dieäu, phaùt ra caùc thöù aâm thanh dieäu haûo xa gaàn moät daëm, hai daëm, ba daëm, möôøi daëm, traêm ngaøn daëm, cho ñeán aâm thanh lan khaép ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi. 2. Laø do löïc thaàn thoâng maø töù ñaïi trong coå hoïng phaùt ra tieáng lan khaép ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi, vaø möôøi phöông haèng haø sa theá giôùi. 3. Laø aâm thanh Phaät thöôøng lan khaép möôøi phöông hö khoâng. Hoûi: Neáu aâm thanh Phaät thöôøng lan khaép, sao nay chuùng sanh khoâng ñöôïc thöôøng nghe? Ñaùp: Chuùng sanh voâ löôïng kieáp laïi ñaây, vì nghieäp ñaõ gaây che laáp, neân khoâng ñöôïc nghe, ví nhö saám chôùp gioâng baõo, maø ngöôøi ñieác khoâng nghe, tieáng saám khoâng giaûm. Phaät cuõng nhö vaäy, thöôøng vì chuùng sanh thuyeát phaùp, nhö roàng rung tieáng saám lôùn, maø chuùng sanh vì toäi nghieäp, töï khoâng nghe ñöôïc. Nhö nay ngöôøi tinh taán trì giôùi, trong luùc nieäm Phaät tam-muoäi, taâm ñaéc ñònh, khoâng bò toäi chöôùng ngaïi, thì lieàn ñöôïc thaáy Phaät, nghe Phaät thuyeát phaùp, aâm thanh roõ raøng. Boà-taùt ñoái vôùi ba thöù aâm thanh aáy, muoán ñöôïc hai thöù, hai thöù aâm thanh aáy raát khoù, hy höõu, coøn nhö aâm thanh cuûa nghieäp quaû thì töï nhieân coù ñöôïc. Vì vaäy neân noùi:

Boà-taùt ma-ha-taùt muoán duøng moät aâm thanh khieán cho möôøi phöông haèng haø sa theá giôùi nghe tieáng, neân hoïc Baùt-nhaõ Ba- la-maät. KINH: Laïi nöõa, naøy Xaù-lôïi-phaát! Boà-taùt ma-ha-taùt muoán laøm cho theá giôùi chö Phaät khoâng döùt, neân hoïc Baùt-nhaõ Ba-la-maät. LUAÄN. Phaät theá giôùi khoâng döùt laø Boà-taùt laøm cho moãi nöôùc keá tieáp nhau ñeàu khieán chuùng sanh phaùt taâm laøm Phaät. Hoûi: Noùi keá tieáp nhau laø moãi nöôùc tröôùc sau keá tieáp, hay laø möôøi phöông theá giôùi keá tieáp? Neáu moãi moät nöôùc keá tieáp nhau, thì taâm ñaïi bi laø truøm khaép heát thaûy chuùng sanh, côù sao khoâng truøm ñeán nöôùc khaùc? Coøn neáu möôøi phöông theá giôùi keá tieáp nhau, thì caùc Phaät Boà-taùt khaùc coù lôïi ích gì? Ñaùp: Taâm nguyeän Boà-taùt muoán khieán heát thaûy theá giôùi ñeàu laøm Phaät, ñaïi taâm roäng xa, khoâng bò giôùi haïn, laáy taâm chöùa nhoùm caùc trí tueä, vaø voâ löôïng phöôùc ñöùc thaàn thoâng löïc, laïi tuøy chuùng sanh gieo nhaân duyeân laøm Phaät, Boà-taùt ñeàu khieán laøm. Neáu heát thaûy theá giôùi ñeàu gieo nhaân duyeân laøm Phaät, thì caùc Phaät, Boà-taùt khaùc chaúng phaûi coù ích. Nhöng vieäc aáy khoâng ñuùng. Laïi, möôøi phöông theá giôùi voâ löôïng voâ bieân, khoâng leõ moät Boà-taùt ñöôïc bieán khaép heát caùc theá giôùi, khieán Phaät chuûng khoâng döùt, maø caùc Boà- taùt khaùc tuøy theo nhaân duyeân ñeàu coù phaàn trong ñoù. Vì taâm ñaïi bi roäng lôùn neân nguyeän cuõng voâ löôïng, taâm lôïi ích khoâng coù giôùi haïn. Chuûng loaïi chuùng sanh voâ löôïng, neân chaúng phaûi moät Phaät moät Boà-taùt coù theå ñoä heát

ñöôïc. Hoûi: Neáu vieäc khoâng xöùng taâm, côù gì laïi phaùt nguyeän? Ñaùp: Vì muoán khieán taâm nguyeän roäng lôùn thanh tònh, nhö tu Töø tam-muoäi, tuy khoâng theå khieán chuùng sanh lìa khoå, chæ töï muoán laøm cho taâm roäng lôùn thanh tònh, thaønh töïu nguyeän lôïi ích, nhö löïc cuûa chö Phaät, ñaïi Boà-taùt, ñeàu coù theå ñoä thoaùt heát thaûy, nhöng chuùng sanh phöôùc duyeân chöa nhoùm, chöa coù trí tueä, nhaân duyeân chöa tuï hoäi, neân khoâng ñöôïc ñoä, nhö nöôùc bieån caû, heát thaûy chuùng sanh laáy duøng, maø nöôùc khoâng khoâ kieät, chæ vì chuùng sanh khoâng theå ñöôïc duøng; nhö chuùng sanh ngaï quæ, do toäi mình, neân khoâng ñöôïc thaáy nöôùc, giaû söû ñöôïc thaáy, nöôùc lieàn khoâ kieät, hoaëc bieán thaønh nöôùc ñoàng soâi, hoaëc thaønh maùu muû. Phaät cuõng nhö vaäy, coù Ñaïi töø bi trí tueä voâ löôïng voâ bieân, coù theå laøm ñaày ñuû cho chuùng sanh, nhöng chuùng sanh vì toäi nghieäp, neân khoâng gaëp Phaät, giaû söû ñöôïc gaëp Phaät, thì cuõng gioáng nhö ngöôøi khaùc, hoaëc sanh saân nhueá, hoaëc noåi leân phæ baùng. Vì nhaân duyeân aáy neân khoâng thaáy ñöôïc oai töôùng thaàn löïc cuûa Phaät; tuy ñöôïc gaëp Phaät maø khoâng coù lôïi ích. Laïi nöõa, hai nhaân hai duyeân phaùt sanh chaùnh kieán, ñoù laø noäi nhaân ngoaïi duyeân. Phaät laø nhaân duyeân beân ngoaøi ñaày ñuû, coù ba möôi hai töôùng toát, taùm möôi veû ñeïp tuøy hình, voâ löôïng aùnh saùng trang nghieâm Phaät, caùc thöù thaàn löïc, caùc thöù aâm thanh, tuøy yù thuyeát phaùp, döùt moïi nghi laàm. Chæ vì chuùng sanh nhaân duyeân beân trong khoâng ñaày ñuû, tröôùc khoâng gieo thieän caên thaáy Phaät, khoâng tin kính, khoâng tinh taán trì giôùi, ñoän caên saâu daøy, ñaém vaøo caùi vui theá gian, vì vaäy neân khoâng coù lôïi ích, chöù khoâng phaûi loãi taïi Phaät. Phaät hoùa ñoä chuùng

sanh, thaàn khí lôïi duïng, thaûy ñeàu ñaày ñuû; ví nhö maët trôøi moïc, coù maét thì thaáy, maét muø khoâng thaáy, giaû söû coù maét maø khoâng coù maët trôøi, thì khoâng thaáy chi, theá neân maët trôøi khoâng coù loãi; Phaät cuõng nhö vaäy. Hoûi: Theá naøo laø nhaân duyeân khieán Phaät theá giôùi khoâng döùt? Ñaùp: Boà-taùt ñoái vôùi chuùng sanh, duøng caùc caùch taùn thaùn Phaät ñaïo, khieán chuùng sanh phaùt taâm Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, daàn daàn haønh saùu Ba-la-maät, roài sau moãi moãi laøm Phaät ôû caùc theá giôùi. Neáu nôi moãi nöôùc keá tieáp laøm Phaät, hoaëc ôû nöôùc khaùc töï laøm Phaät, aáy goïi laø khoâng döùt nöôùc Phaät. Laïi nöõa, Boà-taùt choùng nhoùm trí tueä ñaày ñuû, laøm Phaät ñoä voâ löôïng chuùng sanh, khi saép vaøo Nieát-baøn, thoï kyù Boà-taùt raèng: Sau khi Ta dieät ñoä, ngöôi keá tieáp laøm Phaät, trieån chuyeån ñeàu nhö vaäy, khieán khoâng ñoaïn tuyeät. Neáu Phaät khoâng thoï kyù Boà-taùt thì Phaät quoác bò ñoaïn, ví nhö vua laäp thaùi töû, trieån chuyeån nhö vaäy, quoác ñoä khoâng döùt.

Hoûi: Côù sao quí troïng theá giôùi coù Phaät, maø khinh cheâ quoác ñoä khoâng coù Phaät? Ñaùp: Vieäc aáy khoâng neân hoûi. Phaät laø vò chuû trang nghieâm möôøi phöông theá giôùi, huoáng chi moät quoác ñoä. Neáu lìa quoác ñoä coù Phaät, tuy höôûng caùi vui coõi ngöôøi coõi trôøi, maø khoâng bieát laø do ôn Phaät gaây neân, thì khoâng khaùc gì suùc sanh. Neáu caùc ñöùc Phaät khoâng ra ñôøi, thì khoâng coù con ñöôøng ñeán tam thöøa Nieát-baøn, thöôøng bò nhoát trong nguïc ba coõi, vónh vieãn khoâng ngaøy ra khoûi. Neáu ñôøi coù Phaät, thì chuùng sanh ñöôïc ra khoûi lao nguïc ba coõi; ví nhö giöõa hai quoác ñoä, moät nôi khoâng coù maët trôøi, trong ñoù chuùng sanh töø toái taêm sanh ra, töø toái taêm cheát ñi. Neáu luùc coù Phaät ra ñôøi, thì coù aùnh saùng daàn soi, moãi moãi troâng thaáy nhau, cho ñeán thaáy caùc chuùng sanh ñöôïc aùnh maët trôøi maët traêng chieáu ñeán maø bieát kia laø ñaïi phöôùc, coøn chuùng ta coù toäi. Nhö vaäy, hoaëc coù khi Phaät laáy aùnh saùng chieáu khaép caùc Phaät quoác, chuùng sanh ôû nöôùc khoâng coù Phaät, thaáy aùnh saùng cuûa Phaät chieáu ñeán, thì raát hoan hyû, nghó raèng: “Chuùng ta ñaây toái taêm, coøn nôi kia saùng suûa”. Laïi nöõa, quoác ñoä coù Phaät, thì chuùng sanh bieát coù toäi phöôùc, coù ngöôøi thoï Tam quy Nguõ giôùi, Baùt quan trai giôùi vaø xuaát gia naêm chuùng, coù caùc thöù thieän phaùp nhö thieàn ñònh, trí tueä saâu xa, coù boán quaû Sa-moân, höõu dö Nieát-baøn... vì nhaân duyeân aáy neân Phaät quoác laø quí. Hoaëc nhö chuùng sanh ôû quoác ñoä coù Phaät, tuy khoâng thaáy Phaät, maø gaëp ñöôïc Kinh phaùp, tu thieän trì giôùi, boá thí, leã kính... gieo nhaân duyeân Nieát-baøn, cho ñeán suùc sanh cuõng coù theå gieo nhaân duyeân phöôùc ñöùc. Neáu quoác ñoä khoâng coù Phaät, thí cho ñeán trôøi ngöôøi, cuõng khoâng theå laøm thieän. Vì vaäy, neân Boà-taùt phaùt nguyeän muoán khieán Phaät quoác khoâng döùt.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.